श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा, एप्रिल-२०१६

कक्षा - शास्त्री-१ (Sem_2) **प्रश्नपत्र-७** **गुणाः - ७०**

विषयः - पुराणेतिहासः CE 1.2.3 **समयः - ११:०० तः ०२:००**

दिनाङ्कः - २५-०४-२०१६ **सन्दर्भग्रन्थः - श्रीमद्भागवतमहापुराणे तृतीयस्कन्धः**

युनिट-१

प्रश्नः -१ अधस्तनेषु कयोरपि द्वयोः श्लोकयोः ससन्दर्भ प्रसङ्गं संस्कृते भावार्थो लेख्यः । ०८

(१) अहो बलीयं स्तनकालकूटं जिघांसयाऽपाययदप्यसाध्वी ।
लेभे गतिं धात्र्युचितां ततोऽन्यं कं वा दयालुं शरणं व्रजेम ॥

(२) सुखाय कर्माणि करोति लोको न तैः सुखं वाऽन्यदुपारतं वा ।
विन्देत भूयस्तत एव दुःखं यदत्र युक्तं भगवान् वदेन्नः ॥

(३) अनुव्रतानां शिष्याणां पुत्राणां च द्विजोत्तम ।
अनापृष्टमपि ब्रूयुर्गुरवो दीनवत्सलाः ॥

प्रश्नः -२ उद्धवेन कृता भगवल्लीलानां वर्णनं कुरुत । ०८

अथवा

मैत्रेयेण कृतं सृष्टिवर्णनं कुरुत ।

प्रश्नः -३ द्वयोः टिप्पणी कार्या । ०४

(१) विदुरोद्धवयोः समागमः । *(२) ब्रह्मोत्पत्तिः ।*

(३) वीराट्शरीरोत्पत्तिः । *(४) कालविभाजनम् ।*

प्रश्नः -४ अधोलिखितेषु पञ्चानामुत्तरं लिखत । ०५

(१) तृतीयस्कन्धस्य नाम किम् ?

(२) भागवते कति स्कन्धाः ?

(३) भागवते कति श्लोकाः ?

(४) कपिलः अंशावतारः कलावतारो वा ?

(५) कपिलः कस्य शास्त्रस्य प्रवर्तकः ?

(६) भगवतः अवताराः कति ?

युनिट-२

प्रश्नः -५ अधस्तनेषु कयोरपि द्वयोः श्लोकयोः ससन्दर्भ प्रसङ्गं संस्कृते भावार्थो लेख्यः । ०८

(१) तपसैव परं ज्योतिर्भगवन्तमधोक्षजम् ।
सर्वभूतगुहावासमञ्जसा विन्दते पुमान् ॥

(२) तेजीमसामपि ह्येतन्न सुश्लोक्यं जगद्गुरो ।
यद्वृत्तमनुतिष्ठन् वै लोकः क्षेमाय कल्पते ॥

(३) यत्प्रसादादिदं विश्वं प्रसीदति यदात्मकम् ।
स स्वदृग्भगवान् यस्य तोष्यतेऽनन्यया दृशा ॥

प्रश्नः -६ **जय-विजयाभ्यां प्रदत्तः सनत्कुमारैः शापः ।** **०८**

अथवा

हिरण्याक्षवराहयोः युद्धम् ।

प्रश्नः -७ **एकां टिप्पणीं लिखत ।** **०२**

(१) वराहावतारकथा । *(२) 'कर्दम' ऋषेः तपस्या वरप्राप्तिश्च ।*

प्रश्नः -८ **द्वयोः लघूत्तरे लिखत ।** **०२**

(१) हिरण्यकशिपोः पत्न्याः नाम किम् ?

(२) जय-विजयौ कुत्र द्वारपालपदे आस्ताम् ?

(३) सनत्कुमाराणां सङ्ख्या का ?

(४) हिरण्याक्षशब्दस्य कोऽर्थः ?

युनिट-३

प्रश्नः -९ **अधस्तनेषु कयोरपि द्वयोः श्लोकयोः ससन्दर्भ प्रसङ्गं संस्कृते विलिख्य भावार्थो लेख्यः ।** **०८**

(१) सङ्गो यः संसृतेर्हेतुरसत्सु विहितोऽधिया ।
स एव साधुषु कृतो निःसङ्गत्वाय कल्पते ॥

(२) तितिक्षवः कारूणिकाः सुहृदः सर्वदेहिनाम् ।
अजातशत्रवः शान्ताः साधवः साधुभूषणाः ॥

(३) ज्ञानवैराग्ययुक्तेन भक्तिभोगेन योगिनः ।
क्षेमाय पादमूलं ते प्रविशन्त्यकुतोभयम् ॥

प्रश्नः -१० **श्रीकपिलजन्मकथां वर्णयत ।** **०८**

अथवा

साङ्ख्येशास्त्रोपदेशं वर्णयत ।

प्रश्नः -११ **टिप्पणीद्वयं लिखत ।** **०४**

(१) श्रीकपिलेन मात्रे दत्तोपदेशः *(२) मानवस्य जीवगतिवर्णनम् ।*

(३) गृहासक्तस्य अधोगतिवर्णनम् । *(४) भक्तियोगस्य उत्कृष्टता ।*

प्रश्नः -१२ **पञ्चानां लघूत्तराणि लिखत ।** **०५**

(१) यमाः कति के च ते ?

(२) प्राणायामस्य के त्रयः प्रकाराः ?

(३) अपरिग्रहशब्दस्य कोऽर्थः ?

(४) देवहूत्याः पित्रोः नाम किम् ?

(५) कपिलस्य कति भगिन्यः काश्च ताः ?

(६) कर्दमस्य विमानं केन नाम्ना प्रसिद्धम् ?

(७) कपिलः कस्य दर्शनस्य प्रवर्तकः ?